

NieuwsQuelle

Vereniging Vrienden van de 3e Berkelcompagnie Verein Freunde der 3. Berkelkompanie

Jaargang 13 no 2

December 2017

Redactie:
H.W.ter Meulen &
G. Ribbers
p/a Asselerweg 4a
NL 7218 ND Almen
(0031) (0)575-431606

De redactie behoudt zich het
recht voor artikelen in te
korten.

*Die Redaktion entscheidet,
um eventuell Artikel zu
kürzen.*

Bestuurssamenstelling/
Vorstandszusammensetzung:
M. Schulenberg, voorzitter.
J. Dijkman, secretaris
K.v.Heusden, penningmeester

Exkursie 2018 Excursie 2018

*De jaarlijkse excursie
vrijdag 26 oktober 2018
wordt aan de Duitse kant
georganiseerd.*

Die jährliche Exkursion
Freitag 26 Oktober 2018
wird am Deutschen
Seite organisiert

Beste leden,

Alweer is er bijna een jaar voorbij. Wat gaat dat toch snel!

We kunnen terugkijken op een interessant Berkeljaar, met ontwikkelingen in het Berkeldalproces dat steeds een stapje verder komt. En met een mooie excursie in Zutphen, nabij de monding van de Berkel.

Ook in 1837 werd al over de Berkel gepubliceerd, zoals in deze NieuwsQuelle is te lezen. Vanwege het ouderwetse taalgebruik was het moeilijk om deze tekst te vertalen. Door dit taalgebruik is het misschien voor onze Duitse Berkelvrienden in de huidige vorm wel te lezen en begrijpen.

Ik wens u veel leesplezier met deze Nieuwsquelle en voor straks fijne feestdagen en een goed en gezond 2018!

*Marja Schulenberg-v.d. Werf,
Voorzitter Ver. Vrienden van de 3e Berkelcompagnie.*

Liebe Berkelfreunde,

Schon wieder ist ein
Jahr fast zu Ende.
Wie schnell geht das!
Wenn wir zurück-
schauen war es ein
interessantes
Berkeljahr, mit
Entwicklungen im
Berkeltalproces dass
immer ein bisschen
weiter kommt.

Und eine schöne Exkursion in Zutphen, in der Nähe der Mündung de Berkel.

Wie sie in dieser NieuwsQuelle lesen und hoffentlich verstehen können, wurde auch im Jahre 1837 schon über die Berkel publiziert. Wegen die altmodische Sprache war die Übersetzung fast nicht möglich und ich hoffe dass unsere deutschen Freunde die Tekst verstehen können.

Ich wünsche Ihnen viel Vergnügen mit dieser NieuwsQuelle und wünsche Ihnen frohe Weihnachten und einen guten Rutsch ins neue Jahr 2018!

Marja Schulenberg-v.d. Werf,
Vorsitzende Verein Freunde der 3. Berkelkompanie.

Der schönen jährlichen Exkursion in Zutphen
De mooie jaarlijkse excursie in Zutphen
27. Oktober 2017

Foto: Edward Reynhout

Vanaf 10.00 uur werden wij ontvangen in De Pelikaan, waar bijna 200 jaar koffie en thee wordt verkocht. Daarvan hebben we genoten samen met de gebakken fluisterboot. Marja Schulenberg verwelkomde ons en gaf daarna het woord aan Jan Nieuwburg, voorzitter van de Stichting Fluisterboot. Wat heeft die organisatie onze dag perfect georganiseerd. Zelfs aan de minder validen was gedacht door de inzet van een golfwagen. Hierdoor konden allen genieten van de stadswandeling, waarbij de rijke geschiedenis van de stad werd belicht. De tocht, die o.a. voerde langs het Bornhof (hofje), de Drogenapstoren (stadspoort uit 1414), de stadsmuur, de Walburgiskerk het stadhuis, de Wijnhuistoren en de Berkelruïne, deed het verhaal leven.

Bij de Berkelruïne, waar we werden vereeuwigd, werd de groep gesplitst. De ene groep ging varen en de andere groep stapte in een sjeke paardentram. Onze groep voer met de fluisterboten door de schilderachtige stadsgrachten en de Berkel. Het waterschap heeft ook in en rondom Zutphen veel geïnvesteerd. Via een gereconstrueerde meander en de Warnsveldse vonder, arriveerden we bij huize het Velde, waar we debarkeerden.

Wandelend bereikten we huize De Voorst. Daar wachtte de andere groep met de paarden koets al op ons. Die groep ging wandelend of met de golfkar naar de fluisterboten om al varende naar Zutphen te gaan. Wij stapten in de paardentram en genietend van de inhoud van de uitgereikte knapzak, bereikten we, Duits en Nederlands keuvelend, de Walburgiskerk.

Een paar mensen van onze groep hebben de toren van die kerk beklommen. De inspanning werd beloond.

Ab 10:00 Uhr wurden wir im Kaffee- und Thee Schenkerei de Pelikaan empfangen, wo fast 200 Jahre eigene Kaffee- und Thee gebrannt und verkauft wird. Das haben wir gemeinsam mit einer Torte im Stil eines Flüsterbots genossen. Marja Schulenberg hieß uns willkommen und gab Jan Nieuwburg, dem Vorsitzenden der Stiftung Flüsterbot und Organisator dieser Exkursion, das Wort.

Was war dieser Tag perfekt organisiert! Selbst an der schlecht zur Fuss gehenden wurde durch Einsatz eines Golfwagens gedacht. So konnte jeder die Stadtwanderung genießen und sich verwundern über die Schönheiten und reiche Geschichte der Stadt.

Die Wanderung führte u.A. entlang das Bornhof (hofje), der Drogenapsturm (Stadtter aus 1414), die Stadtmauer, die Walburgiskirche (siehe hierunter), das Rathaus, der Weinhausturm, die Berkelruine und machte so die Geschichte zum Leben.

Auf der Berkelruine wurde ein Gruppenfoto geschossen und die Gruppe getrennt.

Eine Gruppe stieg zum Rundfahrt in einem Flüsterbot und die andere in einem chicken Pferdebahn.

Unsere Gruppe fuhr mit dem Flüsterbot durch die malerischen Stadtgraben und die Berkel.

Mann konnte wahrnehmen das die Wassergenossenschaft in und rundum Zutphen viel investiert hat.

Durch eine rekonstruierte Berkelmeander und Warnsvelder Steg erreichten wir das Haus "het Velde", wo wir ausstiegen. Zu Fuss erreichten wir das Haus

"de Voorst" wo bereits die andere Gruppe, angereist mit der Pferdebahn, auf uns wartete. Diese Gruppe ging zu Fuss oder mit dem Golfwagen zu den Flüsterboten, um nach Zutphen zu fahren.

Foto: Edward Reijnhout

Dankzij het heldere weer konden we de loop van de Berkel volgen: eerst Warnsveld, toen Lochem (Lochemse berg), vervolgens Borculo (Friesland Campina) en tenslotte Rekken (windmolens in Duitsland).

De andere groep kreeg een zeer interessante rondleiding door de kerk en de Librije. Daarna wandelden we gezamenlijk naar het IJsselpaviljoen.

Vermelding verdienen hier de namen van de bezielende gidsen: Walter Stellaert, Joop Tangering, Dolf Pongers en Geert Wagenaar en niet te vergeten de ervaren schippers met hun leuke verhalen. En zeer attent dat de heer v.d. Pol van Bio Energie Zutphen de excursie heeft meegemaakt samen met ons unieke gezelschap.

In het IJsselpaviljoen verrasten de schippers ons op een mooi concert. En daarna deden we ons tegoed aan een smakelijk stampot buffet.

Hulde aan Jan Nieuwborg en aan het bestuur met onze hardwerkende voorzitter.

Voldaan keerden we om 18.30 uur huiswaarts.

Wir stiegen im Pferdebahn ein auf dem Weg zu der Walburgskirche unterwegs die Inhalt des erteilten Knapsacks geniesend und plaudernd auf wechselnd deutsch- und niederländisch. Einige Leute aus unsere Gruppe haben den Walburgsturm bestiegen, diese Anstrengung wurde belohnt. Das helle Wetter ermöglichte die Wahrnehmung der Berkellauf: zuerst Warnsveld, dann Lochem (Lochemse Berg), darauf Borculo (Friesland Campina) und schlieslich Rekken (Windmühlen in Deutschland). Die andere Gruppe erhielt eine sehr interessante Führung in der Kirche und Librije. Anschliessend wurde gemeinsam zum IJsselhotel gewanderd.

Die Namen unserer begeisterten Führern sollten erwähnt werden: Walter Stellaert, Joop Tangering, Dolf Pongers en Geert Wagenaar und nicht zu vergessen die erfahrene Schiffer mit ihren komischen Erzählungen.

Auch sehr rücksichtsvol war die Anwesenheit von Herr G.J. van de Pol von GMB BioEnergie Zutphen und Zusammen mit unserer einzigartigen grenzüberschreitenden Gesellschaft.

Im IJsselhotel überraschten uns die Schiffer mit ihrem Gesang und Musik welches auftreten zum Mitsingen einladete. Anschliessend schlemmten wir uns an einem leckeren Eintopfbuffet.

Ehre an Jan Nieuwborg und am Vorstand unserer Verein mit unserem hardarbeitenden Vorsitzender. Zufrieden kehrten wir um 18:30 Uhr nach Hause.

Borculo, Thomas Lijfering

Berkel Café 17. November 2017 im Zutphener Bürgersaal

De Berkel als inspiratiebron voor levendig World Café in de Burgerzaal te Zutphen

Vrijdagmiddag 17 november was de Burgerzaal in Zutphen de sfeervolle setting van een World Café rondom het Berkeldalproces: de ontwikkeling van het Berkeldal van bron tot monding. Zo'n 80 enthousiaste deelnemers vonden hun weg naar de bijeenkomst en ook van Duitse zijde is er een groeiende opkomst en inbreng. De bijeenkomst werd gestart met de première van een film – die lovend werd ontvangen - over de voortgang van het Berkeldalproces, te zien op www.berkelen.nl.

Die Berkel als Inspirationsquelle für ein lebendiges World Café im Burgersaal vom alten Rathaus in Zutphen

Foto: Tonnie van der Zouwen

Am Freitagnachmittag den 17. November 2017 war der Burgersaal in Zutphen der sphärische Umgebung eines World Cafés rundum das Thema Berkeldalprozess: die Entwicklung des Berkeltals vom Brunnen zur Mündung. Um ca 80 begeisterte Teilnehmer fanden ihr Weg zu der Versammlung und auch von deutscher Seite ist ein wachsender Teilnahme und Beitrag.

Die Versammlung wurde angefangen mit der Erstaufführung von

einen Film - lobend empfangen - über der Fortschritt des Berkeldalprozesses zu sehen auf www.berkelen.nl.

Daarna kon eenieder deelnemen aan de drie gespreksrondes, verdeeld over 16 tafeltjes met elk een eigen thema. Geanimeerd werd van gedachten gewisseld over bijvoorbeeld de branding van de streek: het Berkeldal als Toscane van Nederland. Het Berkelfestival – dat van 24 t/m 26 augustus 2018 een serie van activiteiten langs de hele Berkel, van bron tot monding, faciliteert – kreeg weer volop frisse input en tal van werkgroepen deden nieuwe impulsen op. De indrukwekkende oogst van de dag werd plenair gedeeld. Ter afsluiting werd een tweede film vertoond: Langs de Berkel, die prachtig beeld geeft van de bewoners die leven aan en rond de oevers. De Berkel als inspiratiebron blijkt steeds weer de rode lijn in het Berkeldalproces. De Platformgroep nodigt iedereen die zich betrokken voelt en ideeën heeft, van harte uit om mee te doen en mee te denken. Voor meer informatie over het Berkeldalproces: www.berkelen.nl

Zutphen: Loes Heebing, Waterschap Rijn en IJssel

Anschließend konnte jeder Teilnehmen an drei Gesprächsrunden, verteilt über 16 Tische mit jeder ein einziges Thema. Animiert wurden Gedanken ausgetauscht über z.B. die Vermarktung der Region: das Berkeltal als die Toscane der Niederlande. Das Berkelfestival – dass von 24 bis zu 26 August 2018 eine Reihe von Aktivitäten die Berkel von Brunnen bis zur Mündung entlang, fasziniert – bekam wieder frischen Ideen und eine Zahl von Arbeitsgruppen neue Impulse. Der imponierendsten Ernteertrag des Tages wurde in Vollversammlung geteilt. Zum Abschluss wurde ein zweiter Film gezeigt: entlang die Berkel, welche ein schönes Bild zeigt der Bewohner die Leben am Berkelufer. Die Berkel als Inspirationsquelle zeigt immer wieder die rote Faden im Berkeltalprozess. Die Plattformgruppe ladet jeder herzlich ein der sich beteiligt fühlt und Ideen hat mit zu machen und denken. Mehr über das Berkeltalprozess: www.berkelen.nl

Die Berkel am 28 december 1837

ARNHEM, den 28sten December.

Dezer dagen zijn de rivieren aanmerkelijk gewassen, en deze was blijft nog toenemen. Uit het graafschap Zutphen berigt men, dat het riviertje de *Berkel* dezer dagen eene buitengewone, zelfs ongehoorde hoogte had bereikt; zie hier wat men ons daarvan meldt:

« De *Berkel* ontspringt twee uur boven Coesveld, in Pruissen, en is aldaar een niets betekenend beekje, loopt verder langs Gesker, Stadlohn en Vreden; terwijl dezelve steeds door in deze bergachtige streek ontspringende beekjes wordt gevoed, en aan het zoogenaamde Oldenkotte, onder het dorpje Rekken, in Gelderland valt.

« Van af Dingsdag avond, den 19den dezer, viel, bij eene donkere lucht, een aanhoudende dikke regen, welke nagenoeg, zonder tusschenpoozen 36 uur aanhield, ten gevolge waarvan, in den nacht van laatstleden Woensdag op Donderdag, de *Berkel* tot eene ongekende hoogte opliep, de lage landerijen overstroomde, de woningen gedeeltelijk onder water zette en met eene vreesselijke vaart langs Eibergen, Borculo, Lochem, Almen en

Warnsveld stroomde, (waardoor vele waterleidingen, deze met rivier in betrekking staande, op welke zelfs meer landwaarts-gelegen waren, werden opgevuld), hunne boorden overstroomde, met geweld over verscheidene wegen vloeide, de communicatie van de eene tot de andere plaats belemmerde, bruggen beschadigde en duikers geheel deed wegdrijven, zoodat de gemeenschap van Vreden met Rekken, en van Eibergen met Borculo, langs de zuidzijde der *Berkel*, 11. Donderdag en gedeeltelijk den daarop volgende den dag, was gestremd.

« In Rekken stonden alle eenigzins laag gelegene huizen, welke niet door dammen waren omringd, in het water, even als onder Eibergen, alwaar hetzelfde tot op de straten, tusschen en voor en aan elkander gebouwde woningen drong. De aldaar, tot communicatie met de overzijde der *Berkel*, in den voorleden zomer, onder directie van den waterstaat gelegde kapitale dijk zoude overstroomd geworden zijn, indien niet de ingezetenen dier gemeente, tot laat in den avond van dien dag, hadden aangehouden, met gezegden dijk, langs de oostzijde, te versterken en te verhoogen, waardoor zij de voldoening erlangden, een kostbaar werk te mogen behouden. De al verder en ter zijde gelegene dorpen Neede, Geesteren, Gelselaar, de buurtschap Haarlo, onder Borculo, en andere lage streken langs Lochem tot aan Zutphen, waarop het afkomende Berkelwater kon werken, werden meer of min geïnundeerd.

Arnhemsche Courant, den 28sten december 1837.

ARNHEM, den 28sten December.

Dezer dagen zijn de rivieren aanmerkelijk gewassen, en deze was blijft nog toenemen. Uit het graafschap Zutphen berigt men, dat het riviertje de *Berkel* dezer dagen eene buitengewone, zelfs ongehoorde hoogte had bereikt; zie hier wat men ons daarvan meldt:

« De *Berkel* ontspringt twee uur boven Coesveld, in Pruissen, en is aldaar een niets betekenend beekje, loopt verder langs Gesker, Stadlohn en Vreden; terwijl dezelve steeds door in deze bergachtige streek ontspringende beekjes wordt gevoed, en aan het zoogenaamde Oldenkotte, onder het dorpje Rekken, in Gelderland valt.

« Van af Dingsdag avond, den 19den dezer, viel, bij eene donkere lucht, een aanhoudende dikke regen, welke nagenoeg, zonder tusschenpoozen, 36 uur aanhield, ten gevolge waarvan, in den nacht van laatstleden Woensdag op Donderdag, de *Berkel* tot eene ongekende hoogte opliep, de lage landerijen overstroomde, de woningen gedeeltelijk onder water zette en met eene vreesselijke vaart langs Eibergen, Borculo, Lochem, Almen en Warnsveld stroomde, (waardoor vele waterleidingen, met deze rivier in betrekking staande, en welke zelfs meer landwaarts-gelegen waren, werden opgevuld), hunne boorden overstroomde, met geweld over verscheidene wegen vloeide, de communicatie van de eene tot de andere plaats belemmerde, bruggen beschadigde en duikers geheel deed wegdrijven, zoodat de gemeenschap van Vreden met Rekken, en van Eibergen met Borculo, langs de zuidzijde der *Berkel*, 11. Donderdag en gedeeltelijk den daarop volgende den dag, was gestremd.

In Rekken stonden alle eenigzins laag gelegene huizen, welke niet door dammen waren omringd, in het water, even als onder Eibergen, alwaar hetzelfde tot op de straten, tusschen en voor en aan elkander gebouwde

gelegde kapitale dijk zoude overstroomd geworden zijn, indien niet de ingezetenen dier gemeente, tot laat in den avond van dien dag, hadden aangehouden, met gezegden dijk, langs de oostzijde, te versterken en te verhoogen, waardoor zij de voldoening erlangden, een kostbaar werk te mogen behouden. De al verder en ter zijde gelegene dorpen Neede, Geesteren, Gelselaar, de buurtschap Haarlo, onder Borculo, en andere lage streken langs Lochem tot aan Zutphen, waarop het afkomende Berkelwater kon werken, werden meer of min geïnundeerd.